

Aan geadresseerde

Referentie : HV/NB/160091/17.1061
Behandeld door : H.Vreman
Betreft : Nieuwsbrief 2017
Wageningen : 5 mei 2017

Geachte heer, mevrouw,

De Stichting TBM informeert u graag over een aantal zaken aangaande de teelt van TBM-pootgoed in 2017 en de TBM-organisatie.

Sinds 1 augustus 2016 is het secretariaat van de Stichting TBM door heer Jeroen Kloos overgedragen aan de heer Harrie Vreman. De heer Vreman is daarmee uw aanspreekpunt voor de TBM-aangelegenheden.

Ook in 2017 hebben zetmeelaardappeltelers in het TBM-gebied de keuze uit uitgangsmateriaal uit NAK-gekeurd materiaal of door TBM beoordeeld en geregistreerd uitgangsmateriaal van zetmeelrassen. Het aardappelteeltvoorschrift blijft van kracht en het blijft dus toegestaan om pootgoed onder de TBM-veldinspectie te vermeerderen, uitsluitend met bestemming voor de nateelt van zetmeelaardappelen voor de aardappelzetmeelindustrie (verwerking tot aardappelzetmeel met GN-code 11081300).

1. Am

Door het juiste gebruik van hoog resistente rassen in Noordoostelijk Nederland is het Am besmettingsniveau tot het jaar 2011 enorm teruggelopen. Vanwege de intensieve teelt in het gebied, is het van groot fytosanitair belang om bij de rassenkeuze alert te blijven. De noodzaak daartoe is des te dringender geworden, omdat er na de vondst van een virulente *Globodera pallida* (Pa) in het Weser-Ems gebied in Duitsland aanwijzingen zijn dat zich ook in Nederland een virulente PA ontwikkelt. Sinds 2015 wordt in de TBM-monitoring op een aantal percelen een toename geconstateerd wat op basis van het geteelde ras niet werd verwacht. Het TBM-bestuur is bezorgd over die signalen. Een belangrijke bron van verspreiding van Am kan het gebruikte pootgoed zijn. Het TBM bestuur heeft besloten om de discussie op te starten over een integraal Am-beheersplan. Een onderdeel van dit plan is in 2017 te starten met een inventarisatie naar de mate waarop vrijwillig perceelonderzoek voorafgaand aan de teelt van TBM-pootgoed wordt uitgevoerd. Daarnaast overweegt het TBM-bestuur om in 2018 Am onderzoek verplicht te stellen voor percelen TBM pootgoed om op deze wijze verspreiding van een eventuele virulente Am-populatie te voorkomen. U wordt hier nog nader over geïnformeerd.

Daarnaast roept het bestuur van de TBM telers op maatregelen op bedrijfsniveau te nemen. Het is van groot belang om zoveel mogelijk (hoog)resistente rassen te gebruiken, die passen bij de Am-populatie op uw perceel. Aan te raden is om individueel Am-onderzoek te laten doen. Dat is in uw eigen belang en dat van de teelt van aardappelen in gebieden met een intensieve teelt. Het TBM-bestuur vraagt u ook om voorzorgsmaatregelen te nemen om het gesleep met grond en aardappelen te beperken en als u iets verdachts in het veld waarneemt contact met TBM op te nemen.

De tussen 2000 en 2011 waargenomen daling van hoge naar lagere en naar niet-aantoonbare besmettingsniveaus is te danken aan het toegenomen gebruik van hoog resistente rassen. Rassen kunnen in resistentieclassen (score) worden ingedeeld. Onderstaand wordt hiervan een overzicht gegeven. De relatieve vatbaarheid van de zetmeelaardappelrassen wordt uitgedrukt in een klasse (score) 1 tot en met 9 (resistent):

Stichting Teeltbeschermingsmaatregelen Zetmeelaardappelen

Postadres: Postbus 240, 8000 AE Zwolle
Secretariaat: Zwartewaterallee 14, 8031 DX Zwolle
Tel.nr.: 088-888 66 66, Fax 088-888 66 60
e-mail: hvreman@projectenltonoord.nl

Tabel 1. TBM-veldinspectie 2016. Rassen en hun relatieve vatbaarheid en score volgens de door NVWA gepubliceerde lijst in februari 2017 van beschikbare aardappelrassen.

Ras	Areaal %	Ro 1		R0 2,3		PA 2		PA 3	
		RV	Score	RV	Score	RV	Score	RV	Score
Seresta	22,4	0,5	9	-	7	0,1	9	1,6	8
Festien	16,8	0,5	9	0,13	9	0,5	9	0,3	9
Novano	13,7	0,01	9	3,5	7	1,70	8	0,80	9
Altus	12,5	9,3	6	15,2	4	0,2	9	0,11	9
Aveka	8,5	1,4	8	2,3	8	0,14	9	0,4	9
Avarna	8,3	0,0	9	0,0	9	0,1	9	0,1	9
Axion	6,4	0,4	9	1,1	8	0,1	9	1,0	9
Saprodi	2,5	0,04	9	0,22	9	0,17	9	0,14	9
Sarion	1,8	0,0	9	0,01	9	0,0	9	0,02	9
Aventra	1,4	0,01	9	0,02	9	0,5	9	0,5	9
Stratos	1,3	0,0	9	0,7	9	0,1	9	0,1	9
Sofista	1,0	1,4	8	0,1	9	0,1	9	1,6	8
Messina	0,7	0,0	9	0,1	9	0,2	9	0,4	9
Allure	0,5	0,5	9	-	-	-	-	-	-
Nomade	0,4	9	6	5	7	2,2	8	1,0	9
Merano	0,4	0,01	9	0,1	9	0,3	9	0,7	9
Simphony	0,3	0,47	9	2,52	8	0,115	9	0,205	9
Actaro	0,3	0,01	9	0,065	9	0,92	9	0,57	9
Supporter	0,2	0,0	9	0,04	9	0,02	9	0,075	9

[“Lijst van in Nederland beschikbare aardappelrassen met bijbehorende resistentieniveaus voor aardappelmoeheid”](#).

Hoe lager de RV en hoe hoger de score en hoe hoger de partiële resistentie van het aardappelras. Omdat de scores een brede range van relatieve vatbaarheid omvatten, is de RV de juiste maat voor de partiële resistentie. Wel moet er rekening mee worden gehouden, dat op sommige percelen, ondanks de teelt van hoogresistente rassen, de besmetting sterk is toegenomen. Het blijft dus van belang om regelmatig te bemonsteren op Am. In gevallen dat het besmettingsniveau is opgelopen is het noodzakelijk een rassenkeuzetoets uit te voeren. Zie o.a. site en link) <http://www.stichtingtbm.nl/test/news.htm> **TBM Monitoring 2016 Rassenkeuzetoets en Advies**)

Samenvattend

- Gebied schoon pootgoed vrij van Am
- Onderzoek de Am-situatie van het perceel wat bestemd is voor de teelt van TBM pootgoed
- Gebied voor TBM pootgoed een perceel dat vrij is van aardappelsystenaaltjes
- Gebied rassen met een lage relatieve vatbaarheid voor Am
- Toets de Am-situatie van uw aardappelpercelen twee jaar voorafgaand aan de teelt en gebruik hoog resistente rassen
- Voorkom verspreiding via aanhangende grond aan machines en product

2. **M. chitwoodi**

In de survey van de NVWA is een aantal besmettingen met M. chitwoodi gevonden. De NVWA heeft als gevolg daarvan een aantal zogenaamde ‘aangewezen gebieden’ ingesteld. De afzet van NAK-gecertificeerd pootgoed uit die gebieden valt onder een speciaal regime van partijbemonstering en –onderzoek. Dat is niet aan de orde voor pootgoed dat is beoordeeld en geregistreerd voor TBM. Wel is het bestuur bezorgd over de ontwikkelingen. Het blijft van belang om TBM-pootgoed op zo veel mogelijk vrije grond te telen en preventieve hygiënemaatregelen te nemen om verspreiding te voorkomen. Dat is in het belang van uw eigen onderneming en het gebied als geheel.

Stichting Teeltbeschermingsmaatregelen Zetmeelaardappelen

Postadres: Postbus 240, 8000 AE Zwolle
 Secretariaat: Zwartewaterallee 14, 8031 DX Zwolle
 Tel.nr.: 088-888 66 66, Fax 088-888 66 60
 e-mail: hvreman@projectenltonoord.nl

3. Bruinrot/ringrot

Het snijden van pootgoed voor de teelt van pootgoed, inclusief TBM-pootgoed, is niet meer toegestaan. Ook dit is om fytosanitaire risico's in te perken. Het verbod op het gebruik van oppervlaktewater voor irrigatie en het vullen van de tank voor gewasbescherming geldt ook voor TBM-pootgoed. In aangewezen gebieden mogen aardappelen helemaal niet berekend worden met oppervlaktewater. Het niet-naleven betekent een bruinrot-toets door de NVWA en de kosten, die daarmee samenhangen, zijn voor rekening van de teler.

4. Wratziekte

In de vijf wratziekte-kerngebieden met fysio T1 (18)-besmetting (omgeving Barger Compascuum, Foxel, Mantinge, Ter Apel, en Veendam) mogen alleen rassen met voldoende resistentie tegen fysio 18 geteeld worden. Voor de rest van het gebied geldt, dat rassen met voldoende resistentie tegen fysio 2/6 geteeld moeten worden. Ook in de directe omgeving van de kerngebieden is het verstandig gebruik te maken van rassen met voldoende resistentie tegen fysio T1 (18).

5. Minerale Olie

Uit onderzoek is duidelijk geworden dat het gebruik van minerale olie effect sorteert. Bij een wekelijkse bespuiting gedurende de gehele groeiperiode wordt voor virusgevoelige gewassen met de bespuitingen een reductie bereikt van de virusaantasting van 50% en meer.

Rassenlijst

Zetmeelaardappeltelers in het TBM-gebied hebben de keuze voor uitgangsmateriaal uit NAK-gekeurd materiaal of door TBM beoordeeld en geregistreerd uitgangsmateriaal van zetmeelrassen. Andere dan de rassen in onderstaande tabel mogen niet aangeboden worden voor de TBM-veldinspectie.

Achilles *	Avaya	Energie	Katinka *	Plasent *	Sarion *	Sophytra
Actaro *	Aveka	Eurobona	Kuba *	Plasettie *	Sassy	Starga *
Albas	Aventra *	Euroflora	Merano *	Plasinka *	Savona	Stefano *
Allure *	Averia *	Euronova	Mercator	Plasstärke *	Scarlet	Stratos
Altus *	Avito*	Eurotango	Mercury	Plasuno *	Seresta *	Supporter *
Amyla	Axion *	Festien *	Messina*	PLasure*	Signum *	Valiant *
Astarte	Belita *	Kantara	Nomade	Realist	Symphony *	Vebece *
Aurora *	Benno Vrizo	Karakter *	Novano *	Robény *	Smaragd *	Vebesta *
Avano	Dartiest *	Karnico	Plasandes	Saprodi *	Sofista *	Vectra
Avarna*	Dirigent					

Toegevoegd ten opzichte van 2016 vier rassen groen gemarkeerd.

- TBM-pootgoed mag alleen vermeerderd worden voor eigen rekening en risico en op percelen behorend bij het eigen bedrijf en gelegen in het zetmeelaardappeltelend gebied, met bestemming aardappelzetmeelindustrie (verwerking tot aardappelzetmeel met GN-code 11081300).
- TBM-pootgoed mag niet in het handelsverkeer worden gebracht.
- Twee of meer telers kunnen alleen op één perceel TBM-pootgoed vermeerderen, als daar een schriftelijke ontheffing van het TBM-bestuur voor is afgegeven
- In de wratziekte-kerngebieden met fysio T1 (18)-besmetting (omgeving Barger Compascuum, Foxel, Mantinge, Ter Apel, en Veendam) mogen alleen rassen met voldoende resistentie tegen fysio 18 geteeld worden, dat zijn de rassen die in de tabel met een * zijn aangegeven.

Stichting Teeltbeschermingsmaatregelen Zetmeelaardappelen

Postadres: Postbus 240, 8000 AE Zwolle
Secretariaat: Zwartewaterallee 14, 8031 DX Zwolle
Tel.nr.: 088-888 66 66, Fax 088-888 66 60
e-mail: hvreman@projectenltonoord.nl

5. Veldinspectie bij niet aan Avebe leverende telers

Telers binnen het TBM-gebied, die niet leveren aan Avebe, maar aan een andere aardappelzetmeelindustrie, kunnen ook onder de TBM-veldinspectie hun pootgoed vermeerderen van de bovengenoemde rassen. Adressen van deze telers zijn echter niet bekend bij TBM. Zij dienen zelf om uitvoering van de veldinspectie te vragen bij Vinçotte ISACert (tel.: 088-625 24 76, e-mail: analyses@isacert.nl) of bij het TBM-secretariaat.

Voor meer informatie bezoek onze website: www.stichtingtbm.nl

Bestuur Stichting TBM